



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK**

**JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Romana Fremra a soudců Mgr. Jany Kajzrové a Mgr. Jana Podaného ve věci

žalobkyně: **Nárokuj s.r.o.**, IČO 09514678  
sídlem Karlova 471, 698 01 Veselí nad Moravou  
zastoupená advokátem JUDr. Rostislavem Puklem  
sídlem Karlova 252, 698 01 Veselí nad Moravou

proti  
žalované: **EC Financial Services, a.s.**, IČO 24243744  
sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany  
zastoupená advokátem Mgr. Filipem Petrášem  
sídlem 2. května 7134, 760 01 Zlín

**o zaplacení částky 14 640 Kč s příslušenstvím**

o odvolání žalobkyně a žalované proti rozsudku Okresního soudu Praha - západ ze dne 2.4.2024, č. j. 5 C 29/2022 – 218,

**takto:**

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 913 Kč s úrokem z prodlení 8,5 % ročně z uvedené částky od 23.9.2021 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku; jinak se rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. potvrzuje.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 44 688 Kč k rukám zástupce žalobkyně, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Šulcová

- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 4 388 Kč, k rukám zástupce žalobkyně, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

### Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha - západ ze dne 2.4.2024, č. j. 5 C 29/2022 – 218 (dále též jen „rozsudek soudu prvního stupně“) bylo ve výroku I. rozhodnuto, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 13 727 Kč s úrokem z prodlení 8,5 % ročně (z uvedené částky) od 23. 9. 2021 do zaplacení, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem II. uvedeného rozsudku soud prvního stupně ve zbývající části co do částky 913 Kč s úrokem z prodlení 8,5 % ročně od 23. 9. 2021 do zaplacení žalobu zamítl. O nákladech řízení rozhodl ve výroku III. a procesně úspěšnější žalobkyni přiznal poměrnou část jejich náhrady ve výši vypočtené v částce 36 811,50 Kč k rukám zástupce žalobkyně do 3 dnů od právní moci rozsudku.
2. Žalobou uplatněná částka odpovídala rozdílu mezi výší úvěru poskytnutého žalovanou právnímu předchůdci žalobkyně J. Č. (dále též jen „dlužník“) dle spotřebitelské smlouvy o úvěru č. 0290059 ze dne 15. 3. 2019 v částce 18 000 Kč a částkou zaplacenou J. Č. žalované podle uvedené smlouvy zpět v celkové výši 32 640 Kč. Předmětný nárok byl uplatněn žalobkyní s tím, že smlouva o úvěru byla absolutně neplatná z důvodu nikoli řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele J. Č. ze strany žalované před uzavřením dotčené spotřebitelské úvěrové smlouvy, přičemž pohledávka J. Č. z titulu vrácení jím zaplaceného přelátku jistiny jakožto bezdůvodného obohacení žalované byla postoupena smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 4. 7. 2021 na žalobkyni.
3. Soud prvního stupně rozhodoval ve věci nyní napadeným rozsudkem již podruhé, když předchozí jeho rozhodnutí, rozsudek č. j. 5 C 29/2022-74 ze dne 11. 5. 2022, jímž bylo návrhu plně vyhověno, shodně jako rozsudek Krajského soudu v Praze č.j. 27 Co 267/2022-114 ze dne 26. 1. 2023, jímž byl výrok ve věci samé potvrzen, byly zrušeny rozsudkem Nejvyššího soudu č.j. 33 Cdo 1819/2023-133 ze dne 27. 9. 2023 (dále též jen „rozhodnutí dovolacího soudu“) a věc byla vrácena Okresnímu soudu Praha – západ k dalšímu řízení.
4. Dovolací soud shledal dovolání žalované v daném případě přípustné „pro řešení otázky posouzení úvěruschopnosti spotřebitele za situace, kdy došlo k úplnému splacení poskytnutého úvěru, neboť jde o otázku dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu neřešenou“ (viz bod 16. rozhodnutí dovolacího soudu). Na rozdíl od odvolacího soudu dovolací soud v daném případě dospěl k závěru, že smlouvu o úvěru „nelze považovat za neplatnou jen proto, že nebyla řádně posouzena úvěruschopnost spotřebitele; musí být postaveno najisto, že spotřebitel nebyl schopen úvěr splácet (resp. že mu úvěr neměl být poskytnut)“. Dle odůvodnění dovolacího soudu v jeho citovaném rozsudku „právní posouzení věci odvolacím soudem, který neplatnost smlouvy založil výlučně na porušení povinnosti žalovanou posoudit úvěruschopnost, aniž vzal v úvahu, zda, resp. že předchůdce žalobkyně byl schopen úvěr splatit (což nebylo nijak zpochybněno), je neúplné, a proto nesprávné“ (viz bod 31. rozsudku dovolacího soudu). Připomněl, že odvolací soud konkrétně žalované vytkl, že při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele žalovaná neprověřila dlužníkem uváděné výdaje, resp. že jeho výdaje reálně nezjišťovala. K tomu však dovolací soud dodával, že k tomu (odvolací soud) neučinil „odpovídající skutková zjištění, z nichž by vyplynulo, zda tyto údaje (jež uvedl předchůdce žalobkyně v žádosti o úvěr) byly skutečně nesprávné“ a že „[d]ovodil-li odvolací soud, že neověření spotřebitelem uvedených údajů je u žalované jasné účelové – ve snaze uvést v hodnocení pouze údaje, které povedou k formálnímu vykázání úvěruschopnosti spotřebitele, pak takový závěr nemá žádný podklad ve skutkových zjištěních“. Dovolací soud dále uvedl, že „[p]okud v projednávané věci měsíční splátka úvěru (s jistinou ve výši 18 000 Kč) činila cca 16 % prokázaného měsíčního příjmu spotřebitele (nominálně 2 390 Kč), předchůdce žalobkyně úvěr řádně splatila, aniž sám uplatnil jakoukoliv výhradu ve vztahu ke své schopnosti úvěr splatit, není zřejmé, proč je neproověření

údaje uvedeného předchůdcem žalobkyně v žádosti o úvěr natolik závažným pochybením, že to mohlo mít vliv na jeho schopnost úvěr splatit“ (viz bod 33. rozsudku dovolacího soudu). S tímto byly jak předchozí rozsudek soudu odvolacího, tak soudu prvního stupně zrušeny a vráceny k dalšímu řízení.

5. Soud prvního stupně ve svém (druhém, nyní napadeném) rozsudku vyšel opět ze zjištění, že mezi právním předchůdcem žalobkyně panem J. Č. na straně dlužníka a žalovanou na straně věřitele (poskytovatele úvěru) byla uzavřena dne 15. 3. 2019 smlouva o spotřebitelském úvěru, kterou s ohledem na dobu jejího uzavření hodnotil dle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“). Soud se opětovně zabýval tím, zda před uzavřením dané smlouvy žalovaná náležitě posoudila s odbornou péčí úvěruschopnost spotřebitele (právního předchůdce žalobkyně). Soud prvního stupně vycházel ze shodných zjištění jako v předchozím řízení, že žalovaná ověřila totožnost dlužníka občanským průkazem a ověřila výši jeho invalidního důchodu potvrzením České správy sociálního zabezpečení. Dále bral v potaz, že žalovaná prolustrovala dlužníka v evidenci dlužníků (resp. u společnosti Creditinfo CEE a.s.), zjistila, že je rozvedený a nemá žádnou vyživovací povinnost, má středoškolské vzdělání s maturitou a nemá bankovní účet. Dle vyplněných údajů v žádosti o úvěr jeho náklady na bydlení a energie činily 2 000 Kč, náklady na dopravu, jídlo a osobní potřeby částku 3 410 Kč, celkem tedy 5 410 Kč. Poskytnutý úvěr činil 18 000 Kč, byl sjednán na dobu 14 měsíců, sjednaná splátka činila 2 390 Kč měsíčně, přičemž dlužník dle smlouvy na daný závazek (včetně úrokového navýšení a poplatků) zaplatil celkem 32 460 Kč. Smlouvou o postoupení pohledávky z 4. 7. 2021 dlužník postoupil na žalobkyni pohledávku ve výši 14 640 Kč (odpovídající rozdílu mezi peněžitou částkou poskytnutou na daný úvěr a dlužníkem zaplacenou částkou) jakožto částku představující bezdůvodné obohacení, které získala žalovaná na základě dotčené (dle žalobkyně a dlužníka neplatné) smlouvy o úvěru.
6. Soud prvního stupně uzavřel, že v souladu se rozhodnutím Nejvyššího soudu je nutno považovat danou smlouvu o úvěru za platnou, „když byla s potřebnou odbornou péčí posouzena úvěruschopnost dlužníka a dlužník byl schopen úvěr splatit.“ Soud prvního stupně dále uvedl, že výši svých životních nákladů uvedl dlužník do žádosti o úvěr a žalovaná neměla možnost pravdivost těchto údajů ověřit, neboť dlužník neměl bankovní účet.“ Dle soudu prvního stupně „splněním dlužník prokázal svoji schopnost úvěr splatit“ a splátky dluhu (jistiny) včetně úrokového navýšení (úroku z úvěru ve výši 1 733 Kč) přijala žalovaná na základě platného právního důvodu – dané smlouvy o úvěru.
7. Soud prvního stupně však shledal „zcela nepřiměřenou“ sazbu RPSN (v rozsudku soudu prvního stupně patrně chybou v psaní uváděno 292,14 %, dle samotné smlouvy ve spise na č.l. 21 při sjednané 14měsíční splatnosti správně ve výši 272,44 %, dle tvrzení žalované ve skutečnosti 179,14 %), a spolu se souvisejícím ujednáním (s výjimkou sazby smluvního úroku) o úplatě za poskytnutí úvěru ve výši 8 820 Kč, o nákladech za vyhodnocení úvěru ve výši 1 667 Kč a o poplatku za výběr hotovosti ve výši 3 240 Kč, tj. celkem ve výši 13 727 Kč, je vyhodnotil jako neplatné pro rozpor s dobrými mravy. Plnění poskytnutá v této celkové výši 13 727 Kč dlužníkem žalované posoudil soud s odkazem na § 2991 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o.z.“), jako bezdůvodné obohacení žalované. Nárok žalobkyně (jakožto právní nástupkyně dlužníka) proto v uvedené částce 13 727 Kč shledal důvodným a žalobě v této části ve výroku I. rozsudku soudu prvního stupně vyhověl, včetně odpovídajícího zákonného úroku z prodlení. Ve zbytku naopak návrh žalobkyně jako nedůvodný výrokiem II. napadeného rozsudku zamítl. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle zásady procesního úspěchu ve věci za použití § 142 odst. 2 o.s.ř. v poměrné výši.
8. Proti rozsudku soudu prvního stupně podaly obě strany včasné odvolání.
9. Žalobkyně brojila proti zamítavému výroku II. a souvisejícímu nákladovému výroku. Nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná zkoumala úvěruschopnost dlužníka

(právního předchůdce žalobkyně) řádně, a že smlouva o úvěru je tedy platná. Zdůraznila, že dle skutkových zjištění žalovaná zkoumala pouze dlužníkovu příjmovou stránku. Ani netvrdila, že by se snažila získat informace o jeho skutečných výdajích, dle svých tvrzení vycházela pouze ze statistických údajů. Jediné dokumenty, které si nechala předložit, byl občanský průkaz dlužníka a doklad o výši jeho důchodu. Takové posouzení měla za nedostatečné. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem soudu, že žalovaná neměla možnost si informace (o výdajích) ověřit, neboť dlužník neměl bankovní účet. Žalovaná dle žalobkyně mohla a měla ověřit údaje o jeho případných závazcích v ISIR a dalších bankovních a nebankovních registrech. Pokud však tvrdila, že do nich nahlížela, zůstalo toto pouze v rovině tvrzení, když předložila pouze výpis z CreditInfo. Ohledně (ověřování) běžných výdajů dlužníka, např. na bydlení, žalovaná netvrdila a nedokládala ničeho. Žalobkyně současně zdůraznila, že žalovaná měla být nadto při zkoumání úvěruschopnosti dlužníka obezřetná i vzhledem k tomu, že musela vědět, že dlužník byl již před uzavřením smlouvy v úpadku, který byl nucen řešit oddlužením. Připomínala ustálenou rozhodovací praxi soudů (např. nález Ústavního soudu z 26.2.2019, sp.zn. III. ÚS 4129/18, či rozsudek SDEU ve věci C-679/18), z níž plyne, že sankcí za porušení povinností poskytovatele úvěru při zkoumání a posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je absolutní neplatnost úvěrové smlouvy. Vzhledem k tomu, že žalovaná před poskytnutím úvěru v tomto směru řádně nepostupovala, je předmětná smlouva absolutně neplatná a smluvní strany jsou povinny si vydat vzájemná plnění. Navrhovala proto změnu rozsudku soudu prvního stupně ve výroku II. tak, že žalobě i v této části bude vyhověno, a přiznání náhrady nákladů řízení.

10. Žalovaná svým odvoláním napadala výrok I. a III. rozsudku soudu prvního stupně. Uváděla, že se soud prvního stupně nezabýval dostatečně námitkou nedostatku aktivní legitimace žalobkyně, kterou žalovaná vznesla s tím, že žalobkyně nedoložila, že byly splněny podmínky postoupení pohledávky, neboť není zřejmé, zda a kolik uhradila za postoupení původnímu dlužníkovi. Žalovaná odkazovala na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12.7.2023, č.j. 23 Co 180/2023-244, který v obdobné věci žalobu žalobkyně proti žalované zamítl „z důvodu nepoctivého jednání žalobkyně a zjevného zneužití práva“, kdy důvodem mělo být zjištění, že žalobkyně využila znalosti o klientech žalované, které měla bývalá obchodní zástupkyně žalované, a dále to, že žalobkyně původnímu dlužníkovi (postupiteli) nesdělila ani výši tvrzeného bezdůvodného obohacení, ani výši úplaty za postoupení pohledávky. Jednání žalobkyně ve zmiňované věci tak shledal Městský soud nikoli v souladu s hlavním účelem právní úpravy v zákoně o spotřebitelském úvěru (a ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, dále též jen „směrnice 2008/48“), jímž je ochrana spotřebitele jako slabší strany, přičemž dovolání žalobkyně v dané zmiňované věci bylo odmítnuto. Žalovaná připomínala, že pochybnosti o skutečném účelu žalob žalobkyně v obdobných věcech vyslovila ve svém vyjádření k předběžné otázce řešené Soudním dvorem Evropské unie pod sp.zn. C-755/22 i Evropská komise. Žalovaná dále namítala nesprávné zjištění soudu prvního stupně ohledně výše RPSN v dané smlouvě o úvěru, kdy v dalším vysvětlovala, že RPSN je uváděná ve smlouvách vždy v maximální (možné) výši, ve skutečnosti však v souzené věci byla podstatně nižší. Namítala, že výše RPSN nemůže být jediným parametrem k posouzení platnosti smlouvy. Měla za to, že vůči dlužníkovi splnila informační povinnost, když byl seznámen s veškerými náklady úvěru, rozhodoval se na základě svobodné vůle s dostatkem informací, a proto by měla být respektována zásada pacta sunt servanda. Argumentovala též § 1813 o.z. s tím, že ujednání o předmětu plnění nebo o ceně nepodléhají přezkumu z hlediska jejich přiměřenosti. Závěr soudu prvního stupně o neplatnosti ujednání o RPSN, resp. o nákladech spojených s úvěrem, které blíže v odvolání popisovala, tak měla za nesprávný. Zdůrazňovala, že poskytuje úvěry v rámci svého podnikání, tedy za účelem dosažení zisku, a jakožto nebankovní instituce, a tedy za méně výhodných podmínek než banky. Navrhovala změnu výroku I. rozsudku soudu prvního stupně tak, že žaloba bude v celém rozsahu zamítnuta, a žádala přiznání nákladů řízení.

11. Žalovaná se též vyjádřila k odvolání žalobkyně. Nesouhlasila s názorem žalobkyně, že nesplnila povinnosti uložené jí v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, který je normou s relativně neurčitou hypotézou a nestanovuje taxativní výčet listin, jež si má poskytovatel úvěru od spotřebitele vyžádat. Poukazovala na rozhodnutí dovolacího soudu v této věci, kdy Nejvyšší soud zdůraznil „materiální hledisko“ posuzování úvěruschopnosti. Dle žalované žalobkyně neprokázala, že důvodné pochybnosti existovaly a že vyplývají z údajů, které dlužník žalované poskytl. Zdůrazňovala, že dlužník úvěr v plné výši splatil. Dále uváděla, že si je vědoma závěrů, k nimž dospěl Soudní dvůr Evropské unie v rozhodnutí ze dne 11.1.2024, sp.zn. C-755/22, kde akcentoval, že samotná skutečnost, že spotřebitel splatil celý poskytnutý úvěr a po dobu splácení ničeho nenamítal, nemůže vést k závěru, že by poskytovatel úvěru nemohl být sankcionován absolutní neplatností úvěrové smlouvy z důvodu nedostatečného zkoumání úvěruschopnosti spotřebitele. Dle žalované je však, v návaznosti na rozhodnutí dovolacího soudu v této věci, tato skutečnost důkazem *prima facie*. Dle žalované, pokud údaje uvedené spotřebitelem odpovídají statistickým údajům (resp. údajům o životním minimu nebo normativním nákladům na bydlení), nejsou zjištěny další nesplacené závazky a disponibilní příjem postačuje k úhradě měsíčních splátek, pak dle žalované nevzniknou pochybnosti, že by spotřebitel nebyl schopen závazkům z úvěru dostát. Žalovaná argumentovala, že nepředpokládá, že by údaje uváděné žadatelem o úvěr byly nepravdivé, neboť jinak by se tento mohl dopouštět trestného činu. Poukazovala na to, že má velmi omezené možnosti, jak si ověřit výdaje žadatele o úvěr, který nemá bankovní účet. Měla za to, že úvěruschopnost dlužníka (právního předchůdce žalobkyně) posoudila řádně a dostatečně.
12. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které mu předcházelo, podle ustanovení § 212a odst. 1, 5, 6 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“), a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je důvodné, zatímco odvolání žalované nikoliv.
13. Odvolací soud předně zdůrazňuje, že ačkoli je zásadně vázán vysloveným právním názorem dovolacího soudu v této věci (viz výše), v daném případě došlo v mezidobí k vydání rozsudku Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve věci C-755/22 ze dne 11.1.2024, v němž bylo rozhodováno o předběžné otázce předložené k posouzení SDEU ze strany Okresního soudu Praha-západ, a to v rámci řízení vedeném u uvedeného soudu mezi týmiž účastníky jako v tomto řízení, o obdobném nároku uplatňovaném žalobkyní proti žalované ve věci vydání peněžitého plnění souvisejícího s úvěrem, který byl žalovanou poskytnut spotřebiteli (právnímu předchůdci žalobkyně, který na ni daný nárok postoupil). Položená předběžná otázka: „Je účelem směrnice [2008/48] postihovat poskytovatele úvěru za neúplné zkoumání úvěruschopnosti spotřebitele i tehdy, pokud spotřebitel beze zbytku úvěr splatil a proti smlouvě v průběhu svého splácení nic nenamítal?“ obsahově zjevně souvisí a částečně se překrývá i s otázkou, pro kterou shledal dovolací soud dovolání přípustné i v tomto řízení (viz shora bod 4.). Odpověď SDEU na ni je tak nepochybně relevantní i v tomto řízení. Právní názor SDEU týkající se výkladu směrnice 2008/48 musí brát vnitrostátní soudy i při výkladu vnitrostátního práva v úvahu. Soudy (všech stupňů, včetně odvolacího v této věci) jsou povinny zohlednit unijní právo a judikaturu SDEU, která je způsobilá ovlivnit rozhodnutí ve věci samé (srov. též nález Ústavního soudu II. ÚS 2522/19-2 ze dne 10.12.2020).
14. Uvedenou předběžnou otázku shledal SDEU přípustnou. Současně doplnil, že posouzení toho, zda věřitel splnil povinnost, která pro něj vyplývá z článku 8 směrnice 2008/48 (tj. povinnost posoudit před uzavřením úvěrové smlouvy úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi), v zásadě spadá do posouzení požadavků stanovených za tímto účelem vnitrostátním právem. Posouzení skutkových okolností a vnitrostátního práva přísluší do pravomoci vnitrostátního soudu.

15. K pochybnostem předkládajícího soudu pak poznamenal, že je „lze chápat tak, že se týkají jak případného zhojení údajného porušení článku 8 směrnice 2008/48 v důsledku úplného splnění úvěrové smlouvy, tak souladu opatření stanovených českým právem k sankcionování takového porušení s článkem 23 této směrnice.“
16. Ohledně případného „zhojení“ porušení článku 8 směrnice 2008/48 v důsledku úplného splnění úvěrové smlouvy SDEU připomněl, že pro výklad unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext, a především cíle sledované právní úpravou. Pokud jde o posouzení cílů sledovaných směrnicí 2008/48, SDEU s odkazem na svá konkrétní rozhodnutí uvedl, že „z ustálené judikatury vyplývá, že povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele stanovená v článku 8 této směrnice tím, že směřuje k ochraně spotřebitele před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, přispívá k uskutečnění cíle uvedené směrnice, kterým je, jak vyplývá z bodů 7 a 9 jejího odůvodnění, provést v úpravě spotřebitelských úvěrů úplnou a kogentní harmonizaci v celé řadě klíčových oblastí, která je považována za nezbytnou pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů v Evropské unii a pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů.“ Tato povinnost má dle SDEU „rovněž za cíl, aby věřitelé jednali zodpovědně a neposkytovali úvěry spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní“.
17. Povinnost věřitele spočívající v posouzení úvěruschopnosti spotřebitele má předcházet prostému riziku nadměrného zadlužení nebo platební neschopnosti vyplývajícimu z nedostatečného ověření jeho schopnosti a ochoty splácet úvěr. Takové finanční důsledky uzavření úvěrové smlouvy pro situaci spotřebitele přitom mohou nastat i po splacení úvěru.
18. SDEU dále uvedl, že „zajišťování odpovědného jednání věřitelů a předcházení nezodpovědným praktikám při poskytování úvěrů spotřebitelům zásadním způsobem přispívá k řádnému fungování trhu spotřebitelských úvěrů. Vzhledem k tomu, že tyto účely jsou nezávislé na situaci nebo chování konkrétního spotřebitele, není jich dosaženo samotným úplným splněním úvěrové smlouvy, kterou tento spotřebitel uzavřel. Jakýkoli jiný výklad by napomáhal tomu, aby věřitel neplnil povinnost, která pro něj vyplývá z článku 8 směrnice 2008/48, a mohl by zbavit toto ustanovení užitečného účinku.“
19. Na základě citovaného dospěl SDEU k závěru, že „porušení povinnosti věřitele spočívající v ověření úvěruschopnosti spotřebitele, stanovené tímto ustanovením, nemůže být zhojeno samotným úplným splněním úvěrové smlouvy. Skutečnost, že spotřebitel proti smlouvě v průběhu splacení nic nenamítal, je irelevantní.“
20. Pokud se týká úpravy pravidel pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě článku 8 směrnice 2008/48, SDEU zdůraznil, že v souladu s článkem 23 této směrnice musí být tato pravidla stanovena tak, aby sankce byly účinné, přiměřené a odrazující. V této souvislosti dále uvedl, že je na členských státech, aby při stanovení vhodného režimu sankcí za porušení povinností, které pro věřitele vyplývají ze směrnice 2008/48, řádně zohlednily rozsah újmy, kterou jednání věřitele způsobilo spotřebiteli.
21. V souvislosti se vznášenou otázkou splnění úvěrové smlouvy spotřebitelem pak SDEU zdůraznil, že i v případě, byla-li úvěrová smlouva splněna v plném rozsahu a aniž by spotřebitel během tohoto plnění nebo v návaznosti na něj utrpěl škodlivé následky, „platí, že – jak vyplývá z bodů 33 a 34 tohoto rozsudku – povinnost stanovená v článku 8 směrnice 2008/48 má za cíl nejen chránit spotřebitele před takovými riziky, ale také to, aby věřitelé jednali zodpovědně a úvěry nebyly poskytovány spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní.“
22. Ve světle takto vyloženého dvojího účelu dotčené právní úpravy spotřebitelských vztahů dále SDEU připomněl, že již rozhodl, že „s ohledem na zásadní význam, který má tato povinnost v kontextu směrnice 2008/48, může být její porušení sankcionováno v souladu s vnitrostátním právem zánikem nároku věřitele na úroky“ a že „Soudní dvůr již ve věci týkající se téže

vnitrostátní právní úpravy, o kterou se jedná v původním řízení, rozhodl, že sankce, která v případě porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele vede k zániku nároku věřitele na sjednané úroky, se jeví jako přiměřená závažnosti porušení, jež postihuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. března 2020, OPR-Finance, C-679/18)“.

23. Při shora citovaném posouzení položené předběžné otázky SDEU uzavřel, že „články 8 a 23 směrnice 2008/48 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byl věřitel v případě, že nesplnil povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, sankcionován v souladu s vnitrostátním právem neplatností smlouvy o spotřebitelském úvěru a zánikem jeho nároku na zaplacení sjednaných úroků, i když tato smlouva byla stranami v plném rozsahu splněna a spotřebitel v důsledku nesplnění výše uvedené povinnosti neutrpěl škodlivé následky.“
24. Shora citovaným rozsudkem SDEU tedy došlo (oproti dřívějšímu rozhodnutí dovolacího soudu v této věci) k posunu v judikatuře, již jsou české soudy vázány.
25. Podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru je poskytovatel povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí. Podle § 76 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel jedná čestně, transparentně a zohledňuje práva a zájmy spotřebitele.
26. Co se rozumí odbornou péčí, stanoví § 2 odst. 1 písm. p) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění ke dni uzavření smlouvy. Jde o takovou úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli „rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti.“
27. Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
28. Podle odst. 2 citovaného ustanovení poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.
29. Podle § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 větou druhou, je smlouva neplatná. Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možnostem.
30. Po skutkové stránce oproti předchozímu rozhodování soudu prvního stupně i soudu odvolacího nedošlo k žádné změně. Odvolací soud na základě shora popsanych skutkových zjištění opětovně uzavírá, že žalovaná nesplnila před uzavřením dotčené smlouvy o úvěru jí zákonem uloženou povinnost řádně, s odbornou péčí, posoudit úvěruschopnost dlužníka (právního předchůdce žalobkyně J. ████████ Č. ████████) ve smyslu citovaného § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, když se v podstatně vůbec nezabývala reálnými výdaji dlužníka. Na rozdíl od jeho příjmu nebyly ve formuláři žádosti o úvěr uváděné (nepravděpodobně nízké) výdaje nijak doloženy či ověřeny. Tato okolnost byla nakonec i fakticky nesporná, když žalovaná argumentovala v daném směru jen

tím, že vyšla z porovnání údajů uváděných v žádosti o úvěr se statistickými údaji, což měla, na rozdíl od soudu odvolacího, za dostatečné.

31. Opačný závěr soudu prvního stupně o tom, že „byla s potřebnou odbornou péčí posouzena úvěruschopnost dlužníka“, v jeho druhém (nyní napadeném) rozsudku, nebyl podložen provedenými důkazy a zjevně byl motivován pouze stanoviskem dovolacího soudu popsáním shora v jeho zrušujícím rozhodnutí.
32. Nicméně i dovolací soud v tomto směru nikterak nezpochybňoval (skutkový) závěr o nedostatečném posouzení úvěruschopnosti dlužníka, neprověření údajů v žádosti o úvěr. Zpochybňoval pouze právní závěry nalézacích soudů o absolutní neplatnosti dané úvěrové smlouvy v důsledku tohoto porušení dané zákonné povinnosti věřitele „za situace, kdy došlo k úplnému splacení poskytnutého úvěru“.
33. K této otázce však SDEU ve shora popsáném rozsudku jednoznačně uvedl, že daná okolnost nemá za následek „zhojení“ porušení povinnosti věřitele spočívající v (řádném) ověření úvěruschopnosti spotřebitele.
34. Ve světle shora popsáného rozhodnutí SDEU k předmětné problematice je tedy irelevantní, zda dlužník danou úvěrovou smlouvu nakonec splnil, či nikoli. Je také irelevantní, zda skutečně (náhodou) nebyly (ničím nedoložené a žalovanou neověřované) údaje o výdajích dlužníka v žádosti o úvěr správné. Bylo by tedy neúčelné doplňovat dokazování zjišťováním toho, zda údaje uvedené v dané žádosti o výdajích dlužníka byly skutečně nesprávné, kterýžto (údajný) nedostatek ve skutkových zjištěních byl odvolacímu soudu vytýkán.
35. Podstatné (při zachování eurokonformního výkladu dotčené právní úpravy) bylo to, že věřitel náležitě neposoudil úvěruschopnost spotřebitele, čehož následkem je v souladu s § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru neplatnost dotčené spotřebitelské smlouvy. Nesplnění této povinnosti plyne v daném případě právě z té okolnosti, že se věřitel náležitě nezabýval zmiňovanou výdajovou stránkou v poměrech dlužníka ex ante (před uzavřením smlouvy). Výsledkem takového nedostatečného posouzení pak nemohl být závěr, že by v daném případě nebyly důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Jinými slovy, jestliže věřitel neověří (minimálně ty elementární, podstatné) výdaje dlužníka, budou v takovém případě vždy na místě důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet, neboť jeho konkrétní, reálná situace není ve své podstatné části v takovém případě jednoduše věřiteli vůbec známa.
36. Námitka žalované, že žalobkyně neprokázala, že důvodné pochybnosti existovaly, byla zjevně nepřiléhavá. Není to spotřebitel, kdo by v obdobných případech měl nést důkazní břemeno (a břemeno tvrzení) o tom, že existovaly důvodné pochybnosti o jeho schopnosti úvěr splácet. Je naopak na věřiteli – poskytovateli úvěru, aby prokázal, že dostal své zákonné povinnosti s odbornou péčí posoudit tuto schopnost spotřebitele a že o kladném výsledku takového posouzení nebyly důvody pochybovat.
37. Argument žalované tím, že důkazem (prima facie) je v daném směru právě okolnost splnění závazku dlužníka z dané smlouvy, byl zjevně lichý, a to i bez závazného posouzení související otázky ve shora citované judikatuře SDEU. Úplné splnění dluhu z úvěrové smlouvy může být dlužníkem zafinancováno, a nezřídka také bývá, jen díky dalším, pozdějším čerpaným úvěrům, které však mohou dlužníka dostat do dluhové spirály, nebo může být zajištěno z jinak později získaných zdrojů (např. dědictví apod.). Samo o sobě však (logicky pozdější) splnění dluhu není a nemůže být důkazem o tom, že v okamžiku uzavření smlouvy byl dlužník úvěruschopný, či že zde nebyly důvodné pochybnosti o jeho schopnosti splácet. Samo splnění závazku dlužníka se tak sice může jevit na první (povrchní) pohled jako důkaz, že dlužník byl schopen splácet, ve skutečnosti se však tato dílčí okolnost míjí s podstatou a smyslem věřiteli (poskytovateli úvěru) uložené povinnosti zkoumat úvěruschopnost spotřebitele před vlastním uzavřením smlouvy.



Logicky pak není a nemůže být důkazem o tom, že věřitel dostal své zákonné povinnosti řádně posoudit úvěruschopnost dlužníka a že zde v okamžiku uzavření smlouvy nebyly důvodné pochybnosti o této jeho schopnosti.

38. Odvolací soud již dříve konstatoval, že pokud je smyslem zakotvení povinnosti poskytovatelů úvěrů posuzovat úvěruschopnost spotřebitele, především ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a dále řešení problému rostoucího zadlužení domácnosti, pak tento smysl zákon nepostrádá ani v těch případech, kdy nakonec dojde k zaplacení úvěru. Primárním chráněným zájmem je totiž zde ochrana spotřebitele před poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho (případně jako zde i opětovné) insolvenční, k ekonomické ztrátě majetku a k dalším ekonomickým dopadům do poměrů spotřebitele. Tyto dopady podle odvolacího soudu nemusí být bezprostřední, mohou se projevit až s určitým časovým odstupem, což znamená, že splnění povinnosti poskytovatele úvěru s odbornou péčí posuzovat úvěruschopnost se nestírá v okamžiku zaplacení poskytnutého úvěru.
39. To, že výše poskytnutého úvěru nebyla vysoká (18 000 Kč) není rozhodující, neboť i při nízké výši poskytnutého úvěru může dojít k nežádoucímu zadlužení spotřebitele v důsledku sjednaných poplatků spojených s poskytnutým úvěrem a vysokým úrokům z úvěru, a to zvláště při kumulaci několika spotřebitelských úvěrů.
40. Jak již uváděl odvolací soud ve svém předchozím rozsudku v této věci, se žalovanou lze souhlasit v tom směru, že každé posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr z řad spotřebitelů je individuální a míra rozsahu zkoumání úvěruschopnosti bude odlišná i s přihlédnutím k výši poskytovaného úvěru. U nižších částek bude logicky tato míra nižší než u úvěrů řádově vyšších. Nicméně povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele uložená poskytovateli v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru se jako taková vztahuje na spotřebitelské úvěry bez rozdílu výše poskytovaného úvěru. V každém případě by tedy toto posouzení mělo proběhnout a vždy by mělo odpovídat alespoň minimálním standardům kladeným na poskytovatele zmíněnou obecnou zákonnou úpravou. V tomto kontextu nelze považovat jen doložení příjmů, bez současného řádného (v daném případě však fakticky žádného) zkoumání výdajů žadatele o úvěr za postup s odbornou péčí.
41. Pouhé převzetí tvrzení žadatele o úvěr o výši jeho výdajů, zvláště je-li tato tvrzená výše zcela nepravděpodobná a neodpovídající obvyklým životním nákladům, takovým postupem zjevně také není. Součástí odborné péče poskytovatele úvěru je taková obezřetnost, která jej vede k nespolehání se jen na údaje tvrzené žadatelem o úvěr. To zde nebylo splněno. Povinností poskytovatele úvěru je i prověření (požadavku na doložení) těchto tvrzení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, čj. 1 As 30/2015-39, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3225/2015, použitelný i za účinnosti zákona č. 257/2016 Sb.). K této otázce se ostatně shodně opakovaně a konstantně vyjadřoval i Nejvyšší soud, a to i za předchozí právní úpravy spotřebitelských úvěrů (v zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru), kdy se nepochybně nejednalo o úpravu, která by byla v ochraně spotřebitele silnější, než je předmětná na věc dopadající právní úprava obsažená v citovaných ustanoveních zákona o spotřebitelském úvěru č. 257/2016 Sb. Nejvyšší soud tak např. v rozsudku č.j. 33 Cdo 656/2024-380 ze dne 31.7.2024 uvedl, že „poskytovatelka úvěru s odbornou péčí náležitě neověřila schopnost žalované splácet úvěr ve sjednaných splátkách v situaci, kdy sice zjistila její příjmy, avšak neverifikovala její pravidelné měsíční výdaje. Požadavek posuzování úvěruschopnosti dlužníka předpokládá ověřit údaje, které věřitel získal od dlužníka.“ V posledně uvedeném rozsudku Nejvyšší soud připomínal i svá dřívější rozhodnutí, kdy „např. v rozsudku ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 33 Cdo 2178/2018, přijal závěr, podle něhož gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru“ (pozn. odvolacího soudu: v uvedené věci zákon č. 145/2010 Sb.) „ze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat

veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích. V rozsudku ze dne 20. 3. 2019, sp. zn. 33 Cdo 201/2018, Nejvyšší soud dovodil, že bez údajů o nákladech a výdajích osob žijících se žadateli o úvěr ve společné domácnosti si lze jen těžko učinit komplexní úsudek o celkových poměrech žadatelů a posoudit jejich schopnost úvěr splácet. Zákon o spotřebitelském úvěru ukládá poskytovatelům či zprostředkovatelům úvěrů povinnost posoudit úvěruschopnost dlužníka (spotřebitele), přičemž pro případ, byl-li úvěr poskytnut, ač z výsledku posouzení úvěruschopnosti dlužníka vyplývá, že zde jsou důvodné pochybnosti o jeho schopnosti úvěr splácet, následuje sankce v podobě neplatnosti smlouvy.“ V citované věci tak dospěl Nejvyšší soud k jednoznačnému závěru, že není dostatečné a nestačí vyjít jen z dat interních systémů a „z publikovaných údajů o životním minimu“, ale musí být přihlíženo k faktickým (nikoliv fiktivním) pravidelným měsíčním výdajům žadatele o úvěr.

42. V souladu s § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel posouzení úvěruschopnosti činí zejména na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, a dále způsobu plnění dosavadních dluhů.
43. K tomuto porovnání v daném případě vzhledem k naprostému nedostatku podkladů k výdajům žadatele nemohlo dojít. V tomto řízení zjištěný způsob posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nepovažuje odvolací soud za odpovídající zákonem uložené povinnosti žalované jakožto poskytovatele spotřebitelského úvěru počínat si s odbornou péčí. Obezřetnost a důslednost žalované při daném posuzování byla v tomto konkrétním případě navíc na místě mj. i vzhledem k nedávno ukončenému oddlužení právního předchůdce žalobkyně. Úvahy žalované (zmiňované v předchozím průběhu řízení), že se na životních nákladech žadatele o úvěr mohly podílet další osoby, nebyly nijak doloženy. Pro takový závěr nebyl žádný podklad ani v tvrzeních žadatele, ani v doložených dokladech, v daném směru se odvolací soud ztotožnil s vyjádřením žalobkyně o spekulativnosti takovýchto úvah na straně žalované.
44. Odvolací soud již ve svém předchozím rozhodnutí zdůraznil, že si je vědom toho, že předmětné ustanovení o povinnosti poskytovatele posoudit úvěruschopnost spotřebitele je normou s relativně neurčitou hypotézou a zákon již nestanoví taxativní výčet postupů, které musí být ze strany věřitele pro její naplnění provedeny. Odvolací soud si je taktéž vědom toho, že výklad dané normy by neměl vést k nereálným požadavkům kladeným na poskytovatele úvěrů a také na žadatele o ně v souvislosti s povinností zákonem ukládanou. Nelze očekávat hlubší systematické prověřování pravosti a správnosti předložených podkladů, nejsou-li zcela zjevně falešné. Nicméně určité podklady musí být k ověření zásadních tvrzení spotřebitele opatřeny a údaje v nich uvedené musí být odborně posouzeny. Pokud má být zachován smysl a účel dané úpravy a alespoň elementární míra požadovaného odborného posouzení úvěruschopnosti, nelze přehlížet, že toto posouzení není možné bez reálného zjištění nejen příjmů a dosavadního dluhového zatížení klienta (zejména pak již ve fázi vymáhání či insolvence podle dostupných databází), ale také alespoň podstatných, zcela základních, pravidelných a nezbytných výdajů, které lze u každého spotřebitele rozumně očekávat, byť v některých oblastech jen racionálním odhadem. Takovými výdaji jsou především náklady na bydlení.
45. Není přitom pravdou, že by si žalovaná nemohla tyto výdaje u dlužníka ověřit jen proto, že dlužník neměl mít vlastní bankovní účet, jak žalovaná také namítala. Výši nákladů bydlení lze doložit titulem opravňujícím k užívání konkrétních prostor k bydlení, ať již výpisem z katastru nemovitostí u vlastnického bydlení, či smlouvou s pronajímatelem, případně jiným poskytovatelem bydlení, u nájemního, či jiného obdobného smluvního vztahu, smlouvami s poskytovateli příslušných služeb spojených s bydlením, vyúčtováním takových služeb, doklady o jejich zaplacení, apod. Nic z toho, ani obdobného, si žalovaná na dlužníkovi při posuzování jeho

úvěruschopnosti nevyžádala. Reálné výdaje dlužníka i v této základní oblasti života zůstaly zcela nezjištěny, neověřeny.

46. Odvolací soud má nadále za to, že právě z tohoto nedostatečného, laxního postupu, jehož protiprávnosti, rozporu s jí ukládanou povinností dle § 86 zákona č. 257/2016 Sb. (jímž je do českého právního řádu implementována povinnost ukládaná v článku 8 směrnice 2008/48), si žalovaná jakožto profesionálka v daném oboru musela být vědoma, je zřejmé, že neověřování v žádosti uváděných výdajů bylo u žalované vědomé a jasně účelové, vedené snahou uvést pouze takové údaje, které povedou k formálnímu vykázání úvěruschopnosti spotřebitele, aniž by však byla patrná snaha o zjištění a posouzení skutečné situace klienta.
47. Jak plyne ze shora citované judikatury SDEU, cílem ukládané povinnosti věřitelů posoudit úvěruschopnost spotřebitele není jen ochrana konkrétního, jednotlivého spotřebitele před riziky nadměrného zadlužení, ale též to, aby věřitelé jednali zodpovědně a neposkytovali úvěry spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní. Jinými slovy, dalším podstatným účelem dotčené úpravy je zajišťování odpovědného jednání věřitelů a předcházení nezodpovědným praktikám. Dosažení těchto účelů je nezávislé na situaci či chování konkrétního spotřebitele. Nemůže jich být tedy ani dosaženo jen samotným splněním uzavřené úvěrové smlouvy spotřebitelem. SDEU v této souvislosti akcentoval, že jakýkoli jiný výklad by napomáhal tomu, aby věřitel neplnil povinnost, která pro něj vyplývá z článku 8 směrnice 2008/48, a mohl by zbavit toto ustanovení užitečného účinku.
48. V souladu se shora nastíněnou judikaturou SDEU i Nejvyššího soudu (s výjimkou rozhodnutí dovolacího soudu v této věci, které se takto jeví jen jako ojedinělé vybočení, překonané nedávným výkladem k téže řešené otázce rozsudkem SDEU) důsledkem popsaného postupu žalované (jejího neplnění zákonem uložené povinnosti řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele) je absolutní neplatnost dotčené úvěrové smlouvy. V souvislosti s touto neplatností v souladu s § 87 odst. 1 věta třetí zákona o spotřebitelském úvěru je nárok žalované vůči právnímu předchůdci žalobkyně omezen pouze na vrácení zůstatku jistiny spotřebitelského úvěru v době přiměřené možnostem spotřebitele. Jde o právní úpravu speciální k obecnému institutu vydání bezdůvodného obohacení z neplatné smlouvy (§ 2993 o. z.).
49. Pokud právní předchůdce žalobkyně zaplatil žalované nad rámec jistiny poskytnutého úvěru ve výši 18 000 Kč částku 14 640 Kč, představuje tato částka již bezdůvodné obohacení žalované (§ 2991 odst. 2 o. z.), které je povinna vydat. Tato pohledávka právního předchůdce žalobkyně byla na žalobkyni postoupena smlouvou o postoupení pohledávky a žalované oznámena (srov. § 1879 o. z.). Žalobkyni přiznaný úrok z prodlení vychází jednak ze zákonných ustanovení (§ 1970 o. z.), ustanovení dalších právních předpisů (§ 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.) a aktuální výše reposazby ke dni prodlení, tedy k datu 23.9.2021.
50. Pro úplnost se dodává, že odvolací soud neshledal opodstatněnou námitku žalované o nedostatku aktivní legitimace žalobkyně v souvislosti s pochybnostmi vyslovovanými žalovanou ohledně postoupení předmětné pohledávky za žalovanou z dlužníka J. Č. na žalobkyni. Dle žalované žalobkyně nedoložila, že byly splněny podmínky postoupení pohledávky, neboť není zřejmé, zda a kolik žalobkyně zaplatila postupníkovi (J. Č.) za postoupení pohledávky. Vyslovovala pochybnosti o skutečném účelu žalob podávaných žalobkyní a odkazovala přitom jednak na jiné rozhodnutí Městského soudu v Praze v obdobné věci, v níž Městský soud zamítl nárok žalobkyně s tím, že se na straně žalobkyně jedná o nepoctivé jednání a zneužití práva, a jednak na vyjádření Evropské komise ze dne 30.3.2023 v rámci řízení o předběžné otázce, které skončilo shora podrobně popsaným rozsudkem SDEU sp.zn. C-755/22 ze dne 11.1.2024.
51. Předně se podotýká, že účinky postoupení pohledávky nejsou podmíněny znalostí dlužníka z postupované pohledávky ohledně úplaty sjednané mezi postupníkem a postupitelem za toto postoupení. Žalobkyně jako postupitel není zásadně povinna prokazovat dlužníkovi, že za

postoupení postupníkovi zaplatila a kolik (výjimečně jinak by tomu mohlo být v případě, kdy by účinky postoupení byly vázány právě na úplné zaplacení úplaty za postoupení).

52. Podle § 1879 o.z. věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi).
53. Podle § 1880 odst. 1 o.z. postoupením pohledávky nabývá postupník také její příslušenství a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění.
54. V daném případě bylo postoupení pohledávky již v řízení před soudem prvního stupně prokázáno smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 4. 7. 2021, v níž postupitel J. [REDACTED] Č. [REDACTED] jasně deklaroval, že má za dlužníkem (tj. dle dané postupní smlouvy za žalovanou) pohledávku ve výši 14 640 Kč. Uvedená částka (odpovídající nyní uplatněnému nároku) dle postupní smlouvy představuje bezdůvodné obohacení vzniklé na straně žalované tím, že postupitel uhradil žalované v souvislosti s neplatnou smlouvou o úvěru č. 0290059, podle níž mu byla žalovanou na úvěr vyplacena částka 18 000 Kč, celkem částku 32 640 Kč, tj. v rozsahu převyšujícím částku 18 000 Kč poskytnutou na daný úvěr postupiteli. Postupitel J. [REDACTED] Č. [REDACTED] danou smlouvou postoupil uvedenou pohledávku za žalovanou na žalobkyni za úplatu, která byla dle smlouvy sjednána včetně způsobu úhrady v dodatku ke smlouvě o postoupení. Postupitel dále v článku 2 odst. 2.2. smlouvy prohlásil, že k postoupení pohledávky dochází z důvodu, že on sám nechce vymáhat pohledávku v soudním řízení, neboť nechce nést riziko případného neúspěchu v soudním sporu a hrazení nákladů řízení dlužníkovi (tj. žalované). Postupitel není ani ochoten hradit soudní poplatek za případné podání žaloby či náklady za právní zastoupení. Dle článku 7. dané smlouvy o postoupení jsou strany vázány jejím podpisem, přičemž účinnost smlouvy o postoupení nastává podpisem smlouvy (viz uvedená smlouva o postoupení v přílohách spisu).
55. Z popsanych skutkových okolností věci je zřejmé, že v souzeném případě nebyla účinnost předmětného postoupení odložena až na okamžik zaplacení úplaty sjednané mezi žalobkyní jakožto postupníkem a J. [REDACTED] Č. [REDACTED] na straně postupitele, ale k účinkům postoupení došlo již podpisem dané smlouvy. Okolnost, zda tedy skutečně bylo za dané postoupení žalobkyní zaplacen (a tím spíše za jakou cenu), byla proto v tomto sporu zcela bez významu. Podotýká se, že postoupení pohledávky není ze zákona ani obligatorně úplatnou smlouvou, a i proto výše sjednané ceny je irrelevantní. Ze všech těchto důvodů bylo také dle odvolacího soudu nevýznamné, že údaj o výši ceny za postoupení nebyl v tomto řízení žalobkyní uveden. Případné nezaplacení sjednané úplaty by zakládalo z toho vyplývající nárok postupitele vůči postupníkovi z porušení sjednané povinnosti, nemá však žádný vliv na povinnost žalované plnit z postoupeného nároku. Jedná se o jiné (vzájemně zásadně nepodmíněné) nároky mezi jinými osobami.
56. Postoupení pohledávky bylo v řízení prokázáno, o tomto postoupení byla žalovaná jakožto dlužnice postupované pohledávky vyrozuměna. Námitky žalované týkající se nedostatku aktivní legitimace na straně žalobkyně, vznášené žalovanou, tak byly vyhodnoceny jako nedůvodné.
57. V dané souvislosti byla zřejmá i neopodstatněnost poukazů žalované na okolnosti sice obdobného, ale jiného sporu vedeného mezi účastnicemi u Městského soudu v Praze, kde žalobkyně dle tvrzení žalované neměla původnímu dlužníkovi (postupiteli) sdělit ani výši tvrzeného bezdůvodného obohacení, ani výši úplaty za postoupení pohledávky. Situace v nyní řešeném případě, jak plyne z výše uvedeného, je zjevně jiná. Ve vztahu k také zmiňovaným zjištěním Městského soudu v Praze o využití informací od bývalé zaměstnankyně žalované odvolací soud pro úplnost doplňuje, že i pokud by případně i v tomto řízení žalovaná tvrdila (což netvrdila), že žalobkyně získala informace týkající se předmětné pohledávky od bývalé zaměstnankyně žalované, odvolací soud žádnou nepoctivost na straně žalobkyně v takové okolnosti neshledává. Porušení loajality, či případné porušení určitých povinností (např. mlčenlivosti), jimiž by byla bývalá zaměstnankyně žalované vůči ní jako svému bývalému zaměstnavateli i nadále vázána, nelze přičítat k tíži žalobkyni jakožto třetí osobě, která vůči

žalované žádnou obdobnou povinnost, ani nic podobného neměla. Jen z této okolnosti by tedy dle odvolacího soudu nebylo možno dovozovat, že žalobkyně při uplatnění daného nároku postupovala nepoctivě či v rozporu s dobrými mravy a že by z těchto důvodů bylo na místě nárok nepřiznat. Odkazy žalované na shora uvedené jiné rozhodnutí Městského soudu v Praze tak považoval odvolací soud za nepřiléhavé. Obdobně pak odvolací soud nahlížel i argumentaci žalované obsahem vyjádření Evropské komise k předběžné otázce, o níž nakonec rozhodl SDEU shora citovaným rozsudkem sp.zn. C-755/22 ze dne 11.1.2024, v němž Evropskou komisí případně uvažovaným důvodům pro nepoužití sankce za nedostatečné posouzení úvěruschopnosti nepřisvědčil.

58. Ze všech shora uvedených důvodů proto odvolací soud jednak podle § 219 o.s.ř. potvrdil jako věcně správný rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I., jímž byla žalobkyni přiznána část uplatněného nároku na vrácení přeplatku na jistinu poskytnutého úvěru ve výši 13 727 Kč s úrokem z prodlení 8,5 % ročně (z uvedené částky) od 23. 9. 2021 do zaplacení, a jednak změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. výrok II. rozsudku soudu prvního stupně a žalobkyni přiznal i zbývající část uplatněného nároku ve výši 913 Kč s úrokem z prodlení 8,5 % ročně z uvedené částky od 23. 9. 2021 do zaplacení, odpovídající dosud soudem prvního stupně nepřiznaného rozdílu mezi výší poskytnutého úvěru a právním předchůdcem žalobkyně zaplacené částky.
59. Za použití § 224 odst. 1, 2 o.s.ř. bylo opětovně rozhodnuto o nákladech řízení před soudem prvního stupně (zahrnující i náklady prvního odvolacího řízení, dovolacího řízení a opětovného řízení před soudem prvního stupně). Jejich náhrada byla v souladu s § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznána v plné výši procesně plně úspěšné žalobkyni, a to ve výši zaokrouhleně na celé koruny 44 688 Kč. Uvedená částka sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 800 Kč a dále z odměny za zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve výši 1 700 Kč za každý z 12 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d), g), k) advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, předžalobní výzva, sepsání návrhu na zahájení řízení, písemné vyjádření ve věci ze dne 29.4.2022 a ze dne 5.5.2022, účast na jednání soudu prvního stupně dne 11.5.2022, dále vyjádření k prvnímu odvolání žalované, účast na jednání odvolacího soudu 26.1.2023, vyjádření žalobkyně k dovolání žalované, podání žalobkyně ve věci samé datované 13.2.2024, podání žalobkyně ve věci samé datované 25.3.2024, účast na jednání soudu prvního stupně dne 26.3.2023), a 1 x odměna ve výši 1/2, tj. 850 Kč za úkon: odvolání žalobkyně s jeho doplněním jen proti nákladovému výroku podle § 11 odst. 2 písm. c) advokátního tarifu, dále z paušální náhrady hotových výdajů stanovené dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý ze 13 poskytnutých úkonů právní služby (viz výše), z nákladů cestovného za cestu ze sídla advokátní kanceláře ve Veselí nad Moravou k Okresnímu soudu Praha-západ a zpět, (dne 11.5.2022) osobním automobilem [REDAKCE], RZ [REDAKCE], se spotřebou 4,9 l benzínu na 100 km. Dle vyhlášky MPSV č. 47/2022 Sb. činila cena 1 l benzínu (98 oktanů) ke dni konání jednání 40,50 Kč/1 l a náhrada za opotřebení vozu 4,70 Kč za 1 km, tj. 3 949,84 Kč, dále náhrada za promeškaný čas (na uvedené cestě 11.5.2022), a to 14 započatých půlhodin, dle § 14 odst. 3 advokátního tarifu, ve výši 1 400 Kč. Vedle toho tvoří náhradu nákladů řízení též cestovné ve výši 4 371,55 Kč za cestu k jednání odvolacího soudu (dne 26.1.2023) na trase Veselí nad Moravou - Praha a zpět v délce celkem 586 km osobním automobilem [REDAKCE], reg.zn. [REDAKCE], při spotřebě 5 l na 100 km a ceně benzínu (98 oktanů) dle vyhlášky MPSV č. 467/2022 Sb. 45,20 Kč/1 l a základní sazbě náhrady 5,20 Kč/1 km, dále náhrada za promeškaný čas na uvedené cestě (26.1.2023) 14 x 100 Kč dle § 14 odst. 1, 3 advokátního tarifu, a konečně daň z přidané hodnoty (DPH) v sazbě 21 % ze všech shora uvedených částek vyjma soudního poplatku, tj. ve výši DPH 7 617 Kč.
60. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto za použití ustanovení § 224 odst. 1 o. s. ř. v souladu s ustanovením § 151 odst. 1 věty před středníkem o. s. ř. podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř., když i v odvolacím řízení plně úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení, které jí za odvolacího řízení vznikly. Žalobkyni přiznaná náhrada nákladů odvolacího řízení ve

výši 4 388 Kč sestává ze zaplaceného soudního poplatku 1 000 Kč, odměny advokáta ve výši 1 x 500 Kč (odvolání jen proti části rozsudku soudu prvního stupně) a 1 x ve výši 1 700 Kč (účast na jednání odvolacího soudu 17.10.2024) podle § 7, § 8 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. g), k) advokátního tarifu, dále ze dvou náhrad hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu a z náhrady příslušné daně z přidané hodnoty 21 % z uvedených odměn za zastupování a náhrad, tj. 588 Kč, podle § 137 odst. 1, 3 o. s. ř. Přiznané náhrady nákladů řízení uložil odvolací soud žalované zaplatit žalobkyni v obecné pariční lhůtě tří dnů (§ 160 odst. 1 věta před středníkem o. s. ř.), k rukám advokáta žalobkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

### **Poučení:**

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu Praha-západ.

Praha 17. října 2024

**Mgr. Roman Fremr v. r.**  
předseda senátu